

ועדת המשמעות מזהירה!
נבחן המעביר חומר עוד לרעהו
או רמז מילולי ייענש בהומרה

בס"ד

26 מרץ, 2009

אוניברסיטת בר-אילן הפקולטה למשפטים

טובא ליה דעמיה

מבחן בקורס סוגיות מתקדמות בדיני נזיקין
מס' קורס: 99-997-01
המרצה: ד"ר מרים ביטון
מועד ב' – משך הבחינה שעתיים וחצי. לא תינתן הארכה.

הוראות:

1. המבחן הוא בחומר פתוח.
2. המבחן מורכב משני חלקים: חלק אחד מורכב מארועון שמשקלו 70 נקודות. החלק שני מורכב משאלת מדיניות שמשקלה 30 נקודות.
3. אנא קראו את השאלות בעיון רב קודם שאתם/אתן עונים/עונות עליהן. אנא זכרו כי הבחינה בודקת יכולת ליישם את הגלמד. הימנעו מסיכום חומרים והתמקדו בעובדות המקרה.
4. אם לדעתכם/ן חסרים נתונים בשאלה, הניחו הנחות והמשיכו בנייתן בהתאם להנחות שהנחתם/ן.
5. בראשית כל שאלה מצוינת מגבלת מקום – חריגות לא תקראנה.
6. אנא כתבו/כתובנה בכתב ברור וקריא.
7. יש להחזיר את השאלון עצמו למפקח על הבחינה עם סיום הבחינה.

שאלה 1: זמן מומלץ למענה: שעה וחצי, מגבלת מקום: עד ארבעה עמודי מחברת בחינה (70 נקודות)

במדינת "יהיה בסדר" מנהיגי המדינה ותושביה הינם אנשים אופטימיים מטבעם ונוטים להאמין שגם הקשות בבעיות הפוקדות את המדינה תבואנה על פתרוןן (איכשהו!). במדינה נוהגים דיני הנזיקין של מדינת ישראל כמו גם מערכות דינים נוספות של מדינת ישראל.

בבירת מדינת "יהיה בסדר" – "הכי טוב" – היו לאחרונה בעיות רבות. בשל הגשמים הסוערים הבלתי צפויים שפקדו את העיר הוצפו שכונות המצוקה של העיר. בשכונות לא היתה מערכת ניקוז יעילה מזה כעשרים שנה וכתוצאה מכך בתים פרטיים רבים הוצפו במים ונגרמו נזקי רכוש רבים מאוד הנאמדים במיליוני דולרים.

בנוסף, התחבורה הציבורית בעיר "הכי טוב" היתה לקויה במשך שנים רבות. ראש העיר החליט לפני מספר שנים להתחיל בפרויקט בניית הרכבת הקלה בעיר. דא עקא, פרויקט הבנייה נמשך כשמונה שנים וטרם הסתיים בעוד המועד המתוכנן להשלמתו היה בתוך ארבע שנים מיום תחילת ביצועו. בעקבות ביצוע הפרויקט הכביש הראשי של העיר – "רחוב פפו" – נחסם לתנועה עקב העבודות. העסקים ברחוב הראשי ספגו פגיעה כלכלית קשה. מחציתם נסגרו במשך ארבע השנים הראשונות לביצוע הפרויקט והיתר עודם נאבקים על קיומם תוך ספיגת הפסדים רבים.

לאחרונה פקד את העיר "הכי טוב" גם גל פריצות נרחב. מפקד מחוז "הכי טוב" של המשטרה שקל את העניין במשך שנה שלמה ובסיומה החליט להוסיף לכוח השיטור המקומי חמישה שוטרים נוספים על מאתיים השוטרים הקיימים ולעודד במבצע פרסומת רחב היקף את התנדבות התושבים למשמר האזרחי. רק לאחר פניות חוזרות ונשנות של תושבים בדבר פריצות נוספות החליט המפקח הכללי של משטרת מדינת "יהיה בסדר" להעלות את כמות השוטרים בעיר בעשרים שוטרים נוספים.

הינך עורך דין במחלקה המשפטית של עיריית "הכי טוב". על שולחנך הצטברו איומים משפטיים רבים מצד תושבים זועמים המאיימים לחבוע את העירייה בגין נזקי הרכוש שנגרמו עקב הגשמים, הנזקים

הכלכליים האדירים שנגרמו לעסקים בגין העבודה על פרויקט הרכבת הקלה, ונזקי הרכוש שנגרמו לתושבים עקב הפריצות.

היועצת המשפטית של העירייה מבקשת ממך להכין חוות דעת הנוגעת לחבותה האפשרית בנוזקין של העירייה בגין הנזקים השונים. היועצת המשפטית מבקשת ממך לעמוד על כל עילת תביעה, טענת הגנה וכל טענה אחרת היכולה לסייע לעירייה, תוך התייחסות להשפעתן האפשרית של מגמות חדשות בפסיקת בית המשפט העליון. היא מבקשת שחוות דעתך תתייחס גם לשיקולי מדיניות שונים המשמשים בהכרעות בשאלות מסוג זה.

שאלה 2: זמן מומלץ למענה: שעה, מגבלת מקום: עד שני עמודי מחברת בחינה (30 נקודות)

להלן הצעת חוק ממשלתית לעניין אחריות המדינה בגין פעילות מלחמתית אשר הונחה על שולחן הכנסת במהלך יוני 2008:

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה) (תיקון מס' 8), התשס"ח-2008

1. תיקון סעיף 1 בחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב-1952¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 1, בהגדרה "פעולה מלחמתית", הסיפה החל במילים "וכן פעולה" - תימחק.
2. בסעיף 5 לחוק העיקרי -
- (1) האמור בו יסומן "א" ובסופו יבוא "לענין זה, נעשה המעשה באזור כהגדרתו בסעיף 5א(1) או במדינת אויב, יראו כפעולה מלחמתית גם פעולה לשם מניעתם של טרור, מעשי איבה או התקוממות";
- (2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(ב) טענה המדינה כי אינה אחראית בנוזקים בשל כך שהמעשה שבשלו נתבעה הוא פעולה מלחמתית, כאמור בסעיף קטן (א), ידון בית המשפט בטענה כאמור לאלתר, אם ביקש זאת היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיכו לכך לפני תום הדיון בקדם משפט; מצא בית המשפט כי המעשה הינו פעולה מלחמתית, ידחה את התביעה."
3. בסעיף 5ב(א) לחוק העיקרי, בפסקה (1), אחרי "נתין של מדינה שהיא אויב" יבוא "או תושב של שטח מחוץ לישראל, שהוכרז בידי הממשלה, בצו, כשטח אויב".
4. אחרי סעיף 5ב לחוק העיקרי יבוא:

ו-2ב5

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 339, התשס"ה, עמ' 953.

1.5. "קביעת סכום הפיצויים מצא בית המשפט כי לא מתקיימות הוראות סעיפים 5 עד 5ב וכי המדינה אחראית בנזיקים, והנפגע אינו אזרח ישראלי או תושב ישראל, יקבע בית המשפט את סכום הפיצוי המגיע לנפגע בהתאם למקום מושבו של הנפגע.

2.5. בית המשפט המוסמך בירושלים תובענה כאמור בסעיף 5א, וכן תובענה כאמור בסעיף 5ב לרבות בסוגי תביעות או לסוגי תובעים כאמור בתוספת הראשונה, יידונו בבית המשפט המוסמך בירושלים."

5. ביטול סעיף 5ג סעיף 5ג לחוק העיקרי - בטל.

6. תחולה (א) הוראות סעיף 5ב(א)(1) לחוק העיקרי, כנוסחן בסעיף 3 לחוק זה, יחולו על מעשה שאירע אחרי יום ח' באלול התשס"ה (12 בספטמבר 2005).

(ב) הוראות סעיפים 1, 5, 1ב5, ו- 2ב5 לחוק העיקרי, וביטולו של סעיף 5ג לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 1, 2, 4 ו- 5 לחוק זה, יחולו על מעשה שאירע אחרי יום כ"ט באלול התש"ס (29 בספטמבר 2000), למעט מעשה שבשלו הוגשה תובענה והחלו בשמיעת הראיות בה לפני מועד פרסומו של חוק זה; לעניין זה, "שמיעת הראיות" - התייצבות העדים לשמיעת עדותם בעל פה.

פרופסור מרדכי קרמניצר ומר רועי קונפינו מהמכון הישראלי לדמוקרטיה ביקרו את ההצעה דלעיל בהאי לישנא:

"הצעת החוק החדשה אינה ראויה מכמה סיבות: ראשית, היא מונעת מפלסטינים רבים את האפשרות לתבוע פיצויים בגין נזקים שנגרמו להם על לא עוול בכפם, דבר שנקבע פה אחד בהרכב של תשעה שופטי בית המשפט העליון שהוא לא מידתי ולכן פסול; שנית, בכל הקשור לפעילות הלחימה בטרור בשטחים, ההצעה מבטלת את השימוש במושג ה'סבירות' בהיותו בסיס לדיני הנזיקין ובכך מעודדת נקיטת אמצעים לא סבירים ומסוכנים; שלישית, השינויים עתידים לחול רטרואקטיבית משנת 2000 (קרי, מפרוץ האינתיפאדה השנייה)."

אנא חווה/חווה דעתך על חוות הדעת של פרופסור קרמניצר ומר קונפינו.

בהצלחה!